

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 06.12.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 18.12.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 31.12.2021
e-ISSN : 2636-8838
DOI : 10.51576/yegah.1032747

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

PEPE ÇİZGİ DİZİSİNİN TÜRK MÜZİK KÜLTÜRÜ AÇISINDAN İNCELENMESİ

BAĞI, Resul¹

ÖZ

Modern bilgisayar animasyon teknolojisindeki gelişmeler, Türkiye’de önemli ölçüde yerel müzikli animasyon çizgi film üretimiyle sonuçlanmıştır. Çizgi filmlerin çocukların davranışları üzerinde belirli bir olumsuz etkisi olsa da, bazıları ahlaki ve kültürel değer unsurları geliştirecek unsurlar da içermektedir. Bu nedenle, bu çalışmada Türk müzik kültürü içeren animasyon çizgi filmi Pepe’deki türkü ve halk oyunları ifadeleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda Pepe çizgi dizisindeki değer unsurlarının keşfedilmesi amaçlanmıştır.

Çocuklara kültürel dokunun sözel kültür ve söylem ile anlatılması geçici öğrenme yaratabilir. Oysaki animasyon aracılığıyla anlatılan değerlerde kalıcı iz oluşma ihtimali daha yüksektir. Halk müziği, halk oyunları, deyimler, atasözleri ve maniler gibi kültür unsurlarının animasyonlar ve çizgi filmler aracılığıyla çocuklara aktarılması kalıcı izli öğrenmeler meydana getirir. Bununla birlikte Türk müzik kültürünün 0-6 yaş çocuklara öğretilmesi ve Türk halk oyunlarının çocukların

¹ Doç. Dr. Resul BAĞI, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, Türk Müziği Bölümü, resulbagi@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9325-2455>

bilinçaltına işlenmesi amacıyla Türk kültürünün çizgi film teknolojisi ile desteklenebileceğini görmekteyiz.

Pepe çizgi filmi genel olarak eğitimin değerini anlamayı, topluluk ruhu duygusunu geliştirmeyi, sevgiyi geliştirmeyi ve çocukların birbirleriyle iyi ilişkiler kurmasını öğretir. Pepe çizgi filmlerinde gösterilen Türk halk müziği ve halk oyunları incelenmiştir. Veriler, çizgi filmin şarkılarında bulunan asil değerlerin gözden geçirilmesi ve işaretlenmesi yoluyla toplanmış ve işlenmiştir.

Bu çalışmada, çizgi filmlerin çocuklarda müzik kültürünü geliştirmeye nasıl yardımcı olduğu konusundaki anlayışımızı geliştirebileceği öngörülmüştür. Sonuç olarak Türk kültürünün korunmasında ve gelecek kuşaklarımıza aktarılmasında özellikle çizgi film animasyonlarının kullanılması ve bu animasyonlarda Türkülerin ve halk oyunlarının kullanılması değerlerin aktarımında önemli bir faktördür.

Anahtar Kelimeler: çizgi film müzikleri, çizgi film müziklerinin çocuklar üzerindeki etkisi, Türk halk müziği, Türk halk oyunları, Pepe.

EXAMINATION OF PEPE CARTOON FROM TURKISH MUSIC CULTURE

ABSTRACT

Advances in modern computer animation technology have resulted in significant local musical animation cartoon production in Turkey. Although cartoons have a certain negative effect on children's behavior, some of them also contain elements that will develop moral and cultural values. Therefore, in this study, the expressions of folk songs and folk dances in Pepe, an animated cartoon containing Turkish music culture, were tried to be determined. At the same time, it is aimed to discover the value elements in the Pepe cartoon series.

Explaining the cultural texture to children with verbal culture and discourse can create temporary learning. However, the probability of permanent traces is higher in the values described through animation. Transferring cultural elements such as folk music, folk dances, idioms, proverbs and mania to children through animations and cartoons creates permanent learning. However, we see

that Turkish culture can be supported with cartoon technology in order to teach Turkish music culture to children aged 0-6 and to process Turkish folk dances in children's subconscious.

Pepe cartoon generally teaches to appreciate the value of education, to develop a sense of community spirit, to cultivate love and to establish good relations between children. Turkish folk music and folk dances shown in Pepe cartoons were examined. The data were collected and processed by reviewing and marking the noble values found in the cartoon's songs.

In this study, it was envisaged that it could improve our understanding of how cartoons help develop musical culture in children. As a result, especially the use of cartoon animations and the use of folk songs and folk dances in these animations are an important factor in the transfer of values in the preservation and transfer of Turkish culture to our future generations.

Keywords: Cartoon Music, The Effect of Cartoon Music on Children, Turkish Folk Music, Turkish Folk Dances, Pepe.

GİRİŞ

Halk türkûleri çizgi filmlerin skorlanması için değerli materyaller sağlayabilir. Gelişim ve yeniliğin bize birçok konforu sunduğu yaşam tarzımızın tamamen değiştiği, yenilik ve küreselleşme evreninde yaşıyoruz. Günümüzde, çocukların artan taleplerini karşılamak için her iki ebeveynin de çalışması gereken zamanın bir gereğidir. Her iki ebeveynin de evde olmaması, kötü davranış ve uygunsuz dil kullanımını içeren çocuklarla ilgili birçok sorunun ana nedenidir.

Çocuklara yönelik medya ürünleri, üreticilerinin kültürel değerlerini ve üretildikleri sosyal, politik ve ekonomik koşulları yansıtır. Dolayısıyla bir animasyon filmi izlemek salt bir tüketim eylemi olarak kabul edilemez. Aksine, kültürel değerleri yorumlama ve benimsemeye yönelik karmaşık bir süreçtir. Bir yandan küreselleşmeye bağlı olarak yapılandırılmış iletişim modelleri ile diğer yandan karikatürlerinin Türk dünyasında pazarlandığı ve tüketildiği yerel koşullar arasındaki ilişki, küreselleşme ve kalkınmanın ana eksenini olarak anlaşılabilir.

Çocuklar her türlü davranış ve kişiliği rahatça çizebileceğiniz beyaz kâğıt gibidir. Yeni olgunlaşmaya başlayan hafızalarında gelecekte onun karakterini etkileyen her türlü etkiyi ve bilgiyi kabul ederler. Çizgi filmler günlük alışkanlıklarından birisi olarak çocukların ilgi ve

davranışlarını en çok çeken şeydir. Bu nedenle, çizgi filmlerin çocukları nasıl etkilediğini bilmek önemlidir.

Yoğun apartman hayatının giderek artması ve mahalle kültürünün giderek azalması ile birlikte günümüzde aileler çocuklarını şu ortamlarda çizgi filme maruz kalmalarına izin vermektedirler;

- ✓ Ailelerin çoğu, ev işlerini bitirmek veya dinlemek için çocuklarını televizyon ya da internet karşısında bırakmayı tercih etmektedirler.
- ✓ Bir ebeveynin özellikle yemek yemeyi reddeden çocuğuna yemek yedirmenin en iyi yolunun çocuğunu televizyon ya da internet karşısına oturtmaktadır.

Michigan Üniversitesi'nden araştırmacılar Kayla Bois ve Brad Bushman, çocukların yaş gruplarına göre televizyon izleme oranlarını şu şekilde tespit etmişlerdir:

- ✓ 2 - 5 yaş arası çocuklar haftada 32 saat çizgi film izliyor.
- ✓ 6 - 11 yaş arası çocuklar haftada 28 saat çizgi film izliyor (Chabashvili ve Virsaladze, 2019: 38).

Televizyonda yayınlanan renkli çizgi filmlerde pek çok eylem sunulur. Çizgi film izleyen bebek tüm algı sistemlerine bir bütün olarak beyne aşırı yüklenir. Normal bir insanın gözlerinin odağı sürekli olarak yakından uzağa ve geriye doğru değişir. TV izlerken göz tek noktaya odaklandığı için bu fırsattan mahrum kalır. Kaslar aşırı gerilir ve bu da merceğin eğriliğine yol açabilir. Ekrandaki görüntü birçok noktadan oluştuğu için retinada bozulma da meydana gelir. 3 yaşın altındaki çocuklar için televizyon ürünlerinin izlenmesinin yasaklanmasının temel nedeninin bundan kaynaklandığını düşünmekteyiz.

Araştırmalar, evinde televizyon ve uydu bağlantısı olan ortalama bir çocuğun anaokulundan lise mezuniyetine kadar çok uzun süreler televizyon izlediğini göstermektedir². Bu durum çocukların zihinlerini nasıl etkiler, ya da olumlu/olumsuz etkileri var mıdır, çizgi filmlerde çocuklara ne tür içerikler sunulmaktadır? Ayrıca tüm çizgi filmler çocuklar açısından güvenilir mi yoksa ebeveynler çocuklarının izlediği çizgi filmlere daha fazla mı dikkat etmeli? Çocukların beyinleri her şeyden önce bilgiyi nasıl analiz eder ve hafızaya kazır gibi sorular büyük önem taşımaktadır. Öğretmen eğitim aşamasında çocukların anlayamadığı yerler için farklı yüz ifadesi, ses efektleri hatta taklit yeteneği kullanarak konuyu daha iyi anlamalarını sağlayabilir. Çizgi filmlerde

² Bkz. <https://www.rtuk.gov.tr/Media/FM/Birimler/Kamuoyu/ilkogretim-cagindaki-cocuklarin-televizyon-izleme-aliskanliklari-arastirmasi0053-2.pdf>

kullanılan ses efektleri ve yüz ifadeleri de çizgi filmin çocuğa aktarmak istediği konular açısından bel kemiğidir. Bu bağlamda içeriği kolayca özümseydiği için, çocuklar çizgi film kanalları arasında en iyi dizileri kovalar ve TV seyredebilir.

Çizgi filmler çocukları birçok yönden etkileyebilecek hayali bir hayatın yansımasıdır. Kesintisiz çizgi film yayını yapan birkaç TV kanalı vardır. Yıllar içerisinde çizgi filmler komik, ilginç ve renkli imajları ile çocukların daha fazla ilgisini çekmeye başlamıştır. Çoğunlukla çocuklar çizgi filmleri eğlence, aksiyon ve öğrenme için izlerler. Çizgi filmlerin çocukların davranışları üzerinde özellikle dil ve zihinsel gelişiminde yardımcı oldukları için hem olumlu hem de olumsuz etkileri vardır. İzledikleri filmler bağlamında çocuklar komik olmaya çalışırken kardeşleri ve arkadaşlarıyla da saldırgan ve şiddet içeren davranışlar sergileyebilirler.

Fransız sanatçı Émile Cohl, geleneksel animasyon yöntemleri olarak bilinen yöntemi kullanarak ilk animasyon filmi olan Fantasmagorie'yi 1908'de yaratmıştır (Beckerman, 2003: 18). İlk zamanlarda çok kısa olan çizgi filmleri insanlar uzun metrajlı filmlerden önce sinemada izlemekteydi. Son elli yılda kültürel değişiklikler bağlamında evrim geçiren çizgi filmlerde müziğin önemi de değişmiştir. Sadece izleyici değiştiği için değil aynı zamanda animasyon ve daha genel olarak teknolojik gelişmeler toplumlarda kültürel öze dönüş isteğini arttırmıştır.

“Ülkemizde çizgi filmin tarihçesi 1951 yılında And film tarafından yapımı gerçekleştirilen “Evvel Zaman İçinde” isimli uzun metrajlı çizgi filmle başlar. Laboratuvar çalışması için ABD'ye gönderilen film kaybolmuştur. Türk çizgi filmciliğinde ilk uzun metrajlı çizgi film olan bu yapıtın bir örneği günümüze ulaşamamıştır” (Çelenk, 1995: 14). “1980'li yıllarda Dede Korkut Hikâyeleri, Nasreddin Hoca, Evliya Çelebi, Karagöz-Hacivat gibi Türk kültürünün imge isimlerinin çocuklara tanıtımı amaçlanmış, bu doğrultuda çizgi filmler de hazırlanmıştır. Sürekliliği olmayan bu yapımlar Türk çizgi filmciliğinin televizyonda yayınlanan ilk örnekleri olması bakımından önemlidir” (Fidan, 2018: 975).

“1990'ların başında çizgi film müziğine yeni bir ilgi ortaya çıkmaya başladı. CD'ler aracılığıyla Stalling birdenbire kendisini veya çizgi film çalışmaları hakkında daha önce hiç düşünmemiş olan animasyon hayranlarına görünür hale geldi. Daha da önemlisi, insanlar televizyonda, sinemalarda ve internette çağdaş çizgi film müziğinin Warner Bros. ile ne kadar çok sistematize edildiğini gördü. Walt Disney ve Warner Bros. tarafından üretilen çizgi filmlerin müzik direktörü olarak Stalling'in müziği geliştirmek için yılları vardı” (Goldmark, 2005: 10).

Çocuklar çok hassas ve eleştireldir, neyin doğru neyin yanlış olduğu hakkında hiçbir fikirleri yoktur ve gördükleri ya da dinledikleri her şey zihinlerini doğrudan etkiler. Evde yalnız oldukları için kendilerini eğlendirebilmelerinin tek yolu televizyondur. Televizyonda en çekici olanı çizgi dizidir. Boş zamanlarının çoğu televizyon karşısında çizgi film izleyerek geçirmektedirler. Basit bir dille, çizgi filmlerin bir tür illüstrasyon olduğunu, muhtemelen canlandırıldığını ve tipik olarak gerçekçi olmayan veya yarı gerçekçi bir tarzda olduğunu söyleyebiliriz.

Makalede Türk müzik kültürünün 0-6 yaş arası çocuklara aşılmasında Pepe çizgi dizisinin etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Pepe çizgi dizisinde kullanılan Türk halk müziği eserleri ve Türk halk oyunları figür ve müzikleri çocuklara zarif bir etki yaratmakla beraber aynı zamanda çocukları Türk müzik kültürü ile tanıştırmak için bir araç olarak kullanılmaktadır. Çizgi filmdeki Türk müziğinin eğitime nasıl dahil edilebileceğine dair bir yöntem sunmak amaçlanmıştır. Çizgi film, Türkiye’de yaşayan ve dünyanın farklı ülkelerindeki Türkçe bilen çocukların müzikal fantezilerini ve sağlam iletişim duygularını geliştirmek için iyi bir fırsat oluşturmaktadır. Müzik ve çizgi filmin görsel bileşenleri arasında bir diyalog yaratmak önemlidir.

Problem Durumu

Araştırmanın problem durumu, Pepe çizgi dizisinin Türk müzik kültürü öğelerinden olan Türk halk müziği ve halk oyunlarının 0-6 yaş grubu çocukların hafızalarına kazınmasındaki önemi nedir?

Araştırmanın Amacı

Günümüzde özellikle TRT Çocuk kanalında yayınlanan çizgi filmler “aile dostu” karakterler çizgisinde üretilmekte ve daha fazla kitleye hitap edebilmektedir. Bu çalışma çizgi filmin çocuklar üzerindeki etkilerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda Türkiye menşeli Pepe çizgi filmlerinde gösterilen Türk müzik kültür unsurlarından Türk halk müziği ve halk oyunlarının çocukların yetişmesinde nasıl bir öneme sahip olduğu ve nasıl etkilediği araştırılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma Türkiye’de gösterimde olan özellikle 0-6 yaş aralığındaki çocukların izlediği çizgi filmler arasında bulunan Pepe’nin çocukların Türk kültürünü öğrenmesine sağladığı katkının tespit edilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırma Türkiye’de yayın yapan TRT çocuk kanalında yayınlanan çizgi diziler içerisindeki Pepe çizgi dizisi ile sınırlıdır.

Çocuğun Gelişiminde Çizgi Film Etkisi

Bir toplumu medeniyet dışında diğer toplumlardan ayıran dinamik bir varlık olması nedeniyle duyuşsal ve etkileşimsel yollardan kendi tarz ve biçimleriyle beslenmesi ve gelişmesidir. Çizgi filmlerde kullanılan kültürel unsurlar; lehçeler, atasözleri, semboller ve müzikler uygun kullanılması durumunda toplumun değerlerinin hem kültürel hem de eğitsel aktarımı için önemlidir.

Sosyal değerler ve gelenekler bilişsel gelişim ile orantılı gelişir. 20. ve 21. yüzyıllarda çocukların bilişsel gelişimi için görsel-işitsel medya önemli bir ek kaynak konumuna gelmiştir. Yaşadıkları çevre çocukların psikolojisinin, irfanının ve zekâsının oluştuğu, büyüdüğü ortamın ana parçası olmuştur. Bu bağlamda çocukların düşünme biçimlerini şekillendiren faktörler daha çok büyüdüğü çevrede bulunduğu için çocuk yukarıda belirtilen toplumun doğal bir üyesi olacaktır. Bu faktörlere, günlük olaylar, duygular ve unutulmaz deneyimler dahildir. Bu bağlamda çizgi filmler çocuklarımızın günlük alışkanlıklarından biridir.

Aile bireyleri tarafından anlatılan hikâyeler bebeğin gelişimine önemli katkı sağlamaktadır. Önceleri anneanneler tarafından masallarla büyütülen çocuklar, şimdi yerini çizgi filmlere bırakmış ve anne babalara zaman kazandırmıştır. Çocuklara anlatılan peri masalı, bir çocukta etrafındaki dünyanın bir modelini, bir arkadaş, kahraman, düşman imajını oluşturan araçtır. Çocuklar en sevdikleri karakterlerle birlikte deneyimler, iyiyi kötüden ayırt etmeyi öğrenir, farklı roller dener ve rol modeller oluşturur.

Çizgi filmler çocukları çeşitli şekillerde etkileyebilir. Günümüzde sosyal normları ve yapıyı çocuklar çizgi filmler aracılığıyla içselleştirmektedir. Bu etki öyle bir konumdadır ki, bazen ebeveynlerden daha etkili durumlara gelebilmektedir. Bireyin bilişsel inşasında çevre ile etkileşim çok önemlidir. Bu bağlamda çizgi filmler çocuklar açısından sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda kültürel değerlerin aktarımında önemli rol oynamaktadır.

Çocuklar kimi ya da neyi bilinçsizce seviyorsa onu taklit eder. Çocukların Pepe şarkılarını bilinçsizce gün içerisinde tekrarlamalarının temel nedeni de bu olsa gerek. Çocuklar için taklitçi

tavır, sosyal rollerde ustalaşmanın ana yollarından biridir. Çocukların peri masallarına ihtiyaçları vardır.

Modern çizgi filmlerin bazıları gerçek insani değerler geliştirmez, aksine olumsuz bir etkiye sahiptir. Üretimi ülkemizde gerçekleşen “çizgi filmler geçmişten gelen anlatıları günümüze taşıyan önemli görsel unsurlardan biri olarak da karşımıza çıkmaktadır. Uzun süre ekran karşısında vakit geçiren çocuklar için bu görsel unsurlar iyi bir kültürel aktarım aracıdır” (Akça, R. P. ve Baran, G., 2018: 216). Pepe çizgi filmleri özellikle yabancı yapımların aksine çocukları etkileyecek olumsuz çağrışımlar içermez. “Arslan ve Durmuş (2018)’deki araştırmalarında Okul Öncesi Eğitim Programı’nda yer alan motor gelişim kazanımlarını; Pepee, Kuzucuk ve Elif’in Düşleri isimli çizgi filmlerde incelemiştir. 230 çizgi filmin izlendiği araştırma sonucunda; motor gelişim alanının en fazla yer aldığı çizgi film Pepe olmuştur” (Cengiz ve diğ. 2020: 238). Günümüz çizgi filmlerinin bir kısmında basitleştirme ve genelleme eğilimi vardır. "Pepe" gibi birçok çizgi film yalnızca didaktik bir işlev görür, örneğin bir çocuğa dişlerini fırçalamayı, egzersiz yapmayı ve işleri düzene koymayı öğretirler. Manevi dünyayı zenginleştirme açısından bazı eksikliklere sahiptir. Didaktik görevlerinde doğru olan günümüz karikatürleri kesinlikle ahlaki ve estetik değerleri göz önünde bulundurmaktadırlar.

Çocuğun Ruhsal Gelişiminde Müziğin Etkisi

Müzik, optik ve akustik süreçlerin görsel ürünü olarak fiziksel fenomenler arasındadır. Sesin oluşması için zamansal yön, görselleştirme için ise uzamsal yön önemlidir. Bu bağlamda sinematografi, film kompozisyonu inşasında bazı müzikal düşünce ilkelerini kullanır. Son yıllarda klasik müzik eseri film müziklerinin sinematografide yer almasının nedenlerinden bir tanesi de budur. Pek çok sanatçı klasik müzik dinlerken resim yapmayı tercih ediyor, belki de bu bilinçaltının mekânın görsel algısını artırma isteğidir. Böylece müzik görsel dünya ile yakından bağlantılıdır, ayrıca içimizde görsel bir dünya yaratmaya yardımcı olur. Dolayısıyla müzik çalışırken bu iki fenomen arasında doğrudan bir bağlantı olabilir (Chabashvili ve Virsaladze, 2019: 41).

Çocuklar yeni bilgi ve becerileri sünger gibi emme özelliğine sahiptir. Karakterlerinin, kişiliklerinin, yaşam önceliklerinin ve yeteneklerinin oluşumu büyük ölçüde çevre tarafından belirlenir. Görünüşte önemsiz görülen müzik, bir çocuğun duyguları ve düşünme şekli üzerinde

gözle görülür bir etkiye sahiptir. Bu nedenle ebeveynlerin bebeklerine dinlettikleri müzikler ve izlettikleri çizgi filmlere daha fazla dikkat etmesi çok önemlidir.

Annenin melodik “mırıltı”sının özü, çocuk için önemlidir ve çok eski zamanlardan beri anneler – annenin sesinin güzelliğinin önemi olmadan- çocuklarına ninniler söylerler. Tüm bunlara dayanarak, bir annenin hamilelik sırasında bile ne tür müzik dinlediğini ve bunun çocuğun kişiliğinin daha sonraki gelişimini nasıl etkileyeceğini bilmek önemlidir.

Çok sayıda araştırma sonucunda müziğin çocukların aktif gelişimine katkı sağladığı bilimsel olarak ortaya konmuştur. Bazı anneler, henüz anne karnındaki bebekler için bile müzik terapisi uygulamaktadır. Tabii ki bir çocuk, şarkıların sözlerini yalnızca daha olgun bir yaşta algılamaya başlar, ancak bir melodiyi bir dereceye kadar tanıma yeteneği doğumdan önce bile gözlenir.

Müzik öğelerini ve sanatsal ifade tekniklerini anlamak, müziğin görsele giden temel yoludur. Görselden müziğe giden yolda ise çocukların entonasyon yönünün müzikal karakterleri hissetmeleri; tempo/ritim hissini ve müzikal formu algılamalarına, bazen de çizgi film müziklerinin özelliklerini fark etmelerine yardımcı olur.

Çocukların eğitiminde müzik sadece zarif bir etki yaratmakla kalmaz aynı zamanda çocukları toplumun kültür unsurları ile tanıştırmak için bir kaynaktır. Çizgi filmlerdeki Türk müziğinin nasıl eğitimin bir parçası olabileceğine dair bir yöntem sunmak bu bağlamda önemlidir. Çocuk müzik eğitimi için çizgi film, müzikal fanteziyi geliştirmenin ve sesli iletişimin özelliklerini hissetmenin çok iyi bir yoludur.

Çocuk müzik dinlerken güçlü bir izlenim edinirse, her zaman bu müziği veya sesi duyduğunda, bu olay ona bir çağrışım kazandıracak ve müzik dinlediğinde de aynı şeyi hissettirecektir. Müziği dinleyen çocukta genellikle sesin varlığı görsel imgelerle olgunlaşır. Bu görsel çağrışımlar genellikle müziği hatırlatmaya yardımcı olur. Bu arada çocuklar mevcut bilgilerle önceki izlenimler arasında bağlantı kurar.

Müzik, bir hikâyeyi, olayı ya da bağlamı andırır. Örneğin, Türk müziği öğretirken müziğin bu şekilde görselleştirilmesiyle çocukların hafızalarını harekete geçirebiliriz. Fakat, çocuklara dinletilen müziklerde beklentileri göz önünde bulundurulmalı, yani sunulan müzik onların yaşam tarzlarına dahil edilebilmelidir. Kendi dünyalarında yeni ezgiler duymaktan çok mutlu olacaklardır.

Müziğin okulöncesi çağındaki çocuklar üzerindeki olumlu etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz: Çocuk melodiyi ve metni hatırlar, bu daha çok geliştirilmiş bellek yoluyla bilinçaltı bir düzeyde

olur. En sevdiği şarkılara eşlik eden bebek, telaffuz becerisini geliştirir ve konuşmanın oluşumu başlar. Dinletilen müzikler bir terapi gibi çocuğun duygusal durumunu kontrol etmenin bir yolu olarak kullanılır. Aşırı aktif ve kolayca heyecanlanan çocuklar, sakinleştirici müzikle rahatlama daha iyidir. Eğlenceli ve neşeli melodiler, pasif çocukları canlandırmaya ve neşelendirmeye yardımcı olacaktır. Müzik dinleyen çocuk onu yorumlamayı ve anlamayı öğrenir, bu da hayal gücünün sürece aktif olarak dahil olduğu ve yaratıcılığının geliştiği anlamına gelir. Şaşırtıcı bir şekilde, düzenli olarak müzik dinlemenin çocuğun yazma ve sayma becerileri üzerinde –müziğin mekânsal algıyı geliştirmesi bağlamında- etkisi vardır. Bu da yazma ve matematik becerilerinin gelişimine yardımcı olabilir. Küçük çocuklar, kelimelerin sesinde saklı şiirsel-müziksel bağların gücünün tadını çıkarırlar. Konuşmadaki müzik kaynakları özellikle uyarlanabilir. Bazı melodiler, çoğu geleneksel popüler melodiye benzer 3 nota kullanan kısa menzilli bir desene sahiptir; çoğu bir melodi bile değil, bir tonlamadır. Bununla birlikte, hepsi katılımcı grubu arasında bağlantılar oluşturmayı amaçlar ve bu nedenle sosyal yaşamı inşa etmenin yolları olarak yorumlanmalıdır” (Finger, 2019: 81).

Bir çizgi film müziği estetiği yaratmanın tohumları, animasyon ve ona eşlik eden müzik arasındaki doğallaştırılmış ilişkinin bu temel bozulmasında, bu ayrışmada ekilir. Pek çok çizgi film müziğinde, anlatsal Hollywood sinemasında olduğu gibi, müzik dikkati kendi üzerine çekmeyi amaçlamaz, bunun yerine görselleri geliştirme, onları açıklama veya onlara derinlik, şekil, tanım verme, uygun ruh halini veya duyguyu güçlendirme işlevi görür. Müziğin tematik hale getirildiği özel durumlar dışında görüntülere ek olarak var olur. Müzik duyulabilir, ancak anlatıyı ilerletmek için görsellerle göze çarpmayan bir şekilde iş birliği yaptığı için bilinçli olarak ilgilenilmez. Müzik kendisine çok fazla dikkat çekiyorsa, yapaylığı kendini göstermeye başlar. Absürt bir hal alma riskini taşır.

Çizgi Film Müzikleri ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Çizgi film müzikleri, çizgi filmlere hayat katar. Çizgi film müziklerinin örtük rollerinden bir tanesi, bir çizgi filmin genel komedisine katkıda bulunmak olduğu gerçeğinden dolayı müzikler genellikle ‘komik müzikler olmuştur. Bu nedenle çizgi film müzikleri yıllarca ciddiye alınmadı ve neredeyse hiçbir eleştirel/bilimsel ilgi görmedi.

“Çizgi film müziği, yirminci yüzyıl müziğinin en ilgi çekici ve deneysel formları arasında yer alır ve enstrümantasyon, ritim ve müzik dışı sesin daha aşırı uçlarını keşfeder. Hızlı tempo

değişikliklerinin, olağandışı enstrümantal efektlerin, deneysel perküsyonun, postmodern alıntılarının, şok akorların ve müzikal tür değiştirmenin zorunlu olduğu bir türdür” (Strauss, 2002: 5). Çizgi film müziklerinin en karakteristik özelliği, popüler şarkılara olan aşırı bağımlılığıdır. Çizgi film müziklerini yapan müzisyenler ekrandaki hikâyeyi güçlendirmek için şarkıları kullanmayı öğrenir; bu yaklaşımı, stüdyonun karşılayabileceği enstrümanlar için düzenlenmiş şarkılarla kısa orijinal ipuçlarını birleştirdiği animasyon dünyasına da taşırlar. Pepe çizgi filmlerinde popüler türkü koleksiyonu, o güne kadar kullanılmayan müzik seçenekleri sunmuştur. Çizgi film müzikleri, diğer film müziklerinden farklı olarak kendi başına bir sanat formu olarak görülmekte ve görüntüleri bağlamanın dışına bireyler tarafından dinlemeye değer konuma gelmektedir. Bu bağlamda türküler de dahil olmak üzere çocukların hafızasında hoşuna giden müzikler hit olmaya başlamıştır. Çocukların hafızasında daha kolay yer tutan tekrarlanan melodik temalar ezgilerin bilinçaltına daha çabuk işlemesine sağlamaktadır. Çocukların daha fazla beğeneceği ve çizgi filmi eğlenceli hale getiren ana etken ritmik yapıları hareketli türkülerin tercih edilmesindedir. Çizgi film müziği, canlı aksiyon filmlerindeki müzikten daha çok şey anlatmak zorundadır. Çizgi film müziklerinin üretiminde filmin yapım aşaması ile üzerine işlenen müziklerin düzenleyicileri birbirlerini destekler durumdadır. Çünkü çizerlerin aynı anda hem hikâyeyi ifade etmesi hem de aksiyon hakkında gerçek anlamda ifade etmesi zordur. Öte yandan bir karikatürde, nota ile perde arasındaki bu kadar yakın hareket, arka arkaya hızlı bir şekilde fotoğraflanan boyalı hücrelere, en başta içlerinde hiç yaşam olmayan hücrelere bir canlılık duygusu katmaya yardımcı olur.

Müzikal doktrin klişelerinden arınmış çocuklar izletilen çizgi filmlerde genel anlatımın etkisinden ziyade müzikal deneyime bağlı olarak icra edilen müziğin görselinden etkilenirler. Görsel sanatı bileşen olarak kullanan müzik kompozisyonlarında çocukların önemli derecede müziğin etkisinde kaldıklarını gözlemleyebiliriz. Fakat bu etki her çocukta aynı değildir. Örneğin bazı çocuklar dinletilen müzik trendlerine karşı saldırgan olabilir çünkü dinlediği müziğe karşı aile bireyleri ve ev ortamında yatkın bir dinleme potansiyeli oluşmamış olabilir. Örneğin Türk müzik kültürü etkisinde olan bir ailede çocuğa izletilen filmdeki klasik müzik çocuğu etkilememiş hatta çocuğun hiç dikkatini çekmeyen bir konuma gelebilir. Yaratıcı süreç esnasında çoğu zaman aileler çağdaş müziğe karşı olumsuz tutumları fantezi özgürlüğünü engelleyen yetkin kişilerin zevkine güvenirler. Görsel iletişimle bağ kurduklarında çocuklar ilgilerini özgür bırakır. Bir Disney çizgi

filmdeki romantiklerin müziği bile çocuklar çok daha özgür ve eğlenceli algılar, çünkü bilinçaltı bu müziğin pratik icrası sırasında ortaya çıkan stresli bir arka plan algısı vardır.

Çizgi film müziklerinin diğer tüm müzik türlerinden daha fazla bilişsel gelişime yardımcı olduğuna dair hiçbir kanıt bulunmamaktadır. Fakat çocuklar için yazılmış iyi senaryolar, işitsel/görsel etkiler ve renkler akademik geleneksel öğrenme yollarından çok çizgi film içeriğine ilgi duyduklarının bir göstergesidir. Bu tür bir bilinçaltı eğitim bir çocuğun sınıfta öğretmenden aldığından daha fazla iyi bilgiyi özümsemesini sağlamak için yeterlidir. Çocukların beyni erken yaşlarda her zaman yeni deneyimler arar, bu nedenle çizgi filmlerde verilen değerler küçük çocukları çizgi film izlerken dış etkileri algılamalarını azaltarak bir anlamda oturdukları yere onları yapıştırır.

Aileler çizgi film bittikten sonra çocuklarına hikâyeyi izlerken ve müziği dinlerken zihninde ne canlandırdığını sohbet yöntemiyle öğrenebilir. Ayrıca, hikayedeki karakterlerin tanımı, her bir karakteri temsil eden enstrüman, müzikteki sözler çocuğa sohbet yöntemiyle anlatılabilir. Daha sonra o bölümdeki müziğin havası ve ona nasıl hissettirdiği sorulabilir.

Pepe'nin Türk Müzik Kültürünün Aktarımındaki Yeri

“Pepe çizgi filmi, 6 Haziran 2008 yılında yayın hayatına başlamış ve Düşyeri Çizgi Film Stüdyosu yapımıdır. Çizgi filmin senaryosu Ayşe Şule Bilgiç'e, müzikleri Ali Tufan Kıracı'a aittir” (Akça ve Baran, 2018: 217). Pepe kelimesinin anlamını Aytolun (2011)'de şu şekilde açıklamaktadır; *“Pepee deyince akla ilk gelen şeyin yabancı çağrışımlar olması beni çok şaşırtıyor ve üzüyor. Pepee yüzyıllardır Anadolu'da, konuşma zorluğu çeken insanlara takılan bir sıfattır. Pepe Ahmet, pepe Ali'lerimiz vardır. Ama bizim ilk aklımıza gelen elin İspanyol “Pepe”si oluyor, ne acı”*.

“Pepee'nin asıl amacı 3/4-9 yaş grubuna dâhil olan çocuklara okul öncesi eğitimi vermektir. Ancak kanaatimizce Pepee'nin izleyicilerine öğrettiği, onlardan daha önemli olan kültürel kodlar vardır. Zira günümüz çocuklarının pek çoğu okul öncesi eğitimini çeşitli eğitim kurumlarından alma imkânına sahipken gelenek-görenek, müzik, giyim-kuşam, yeme-içme vb. alanlara ait kültürel kodlarını daha ziyade aile ve toplum içerisinde öğrenebilmektedir” (Türkmen, 2012: 146).

İlk olarak 2008 yılında ekranlara gelen yerli yapım çizgi filmler, bugün 23 ülkede yayınlanıyor. İlk olarak 2009 yılında ekranlara gelen ve bugün farklı dillerde gösterilen yerli yapım çizgi filmlerle ilgili konuşan Düş Yeri Yapım Pazarlama Müdürü Nazlı Güney Uysal: bugün Türkiye'den çıkan ve dünyanın 23 ülkesine ulaşan bir marka haline geldiğini belirterek, *“Türkiye'de Türk çizgi filmleri izlensin, dünya çocukları da zengin kültürümüzle eğlensin. Çocuk üzerinden değil, çocuklar için iş yapılsın mantığıyla yola çıkarak hayata geçirdiğimiz Pepee,*

Leliko, Ayas ve Pisi ile farklı dillerde dünyanın 23 ülkesinde milyonlarca eve her gün konuk oluyoruz (Url- 1).

Pepe çizgi dizisinin dünya genelinde başlıca yayınlandığı ülkeler ve TV kanalları şu şekildedir;

Ülke	Kanal	İlk gösterim	Gösterim adı
 Türkiye	TRT Çocuk	6 Haziran 2008	Pepee
 Kuzey Kıbrıs	Show TV Planet Çocuk		
 Birleşik Arap Emirlikleri	Nick Jr.		
 Azerbaycan	ARB Günəş	2014	
 Kazakistan	Disney Junior	2014	
 Birleşik Krallık	Cartoonito	2015	

Tablo 1. Pepe'nin Yayınlandığı Ülkeler (Url- 3).

Gazeteci Abdullah Karakuş “*Azeri çocukları Pepe’yle büyüyor*” yazısında şunları belirtiyor: “*Azeri çocukları Pepe’yle büyüyor; Azeriler, çocuklarına Türkçeyi daha iyi öğrenmeleri için Türk çizgi filmleri izlettiriyor, kendileri de Türk dizilerini takip ediyor. Azeriler, Türklere karşı, “Gardaş hoş geldin” sıcaklığını hemen hissettirirken, Türk dizilerine ve Türkiye’deki üniversitelere ilginin de arttığını öğreniyorum. Ayrıca çocukların Pepe gibi Türk çizgi filmleriyle büyüdüğü de ilk anlatılanlar arasında. Çocukların Türkçeleri daha düzgün oluyormuş Türk kanallarını izleyince*” (Url- 2).

Samur ve arkadaşlarının (2014)’de yaptığı araştırmaya göre; “Araştırmamızda elde edilen bulgulara göre ise, Çocukların %28.7’si Pepee Çizgi Filmi’nin şarkılarını, %20.5’i ise halk oyunlarını sevdiğini söylemiştir. Ayrıca çocukların %63.7’si Pepee Çizgi Filmi’nde yer alan şarkıları bilmekte ve çocukların %12’sinin Pepee Çok Ağlıyor, %11.3’ünün İnsan Sevdiğini Hiç Üzer mi? %8.8’inin Hüdayda şarkılarını bilmektedir. Ayrıca ebeveynlerin %83’ü çocuklarının çizgi filmdeki şarkılardan etkilendiklerini ve %93’ü şarkıları eğitici bulduklarını belirtmişlerdir (s.

161). Bu sonuçlar çocukların çizgi filmdeki şarkıları severek dinledikleri ve ezberlediklerini ve duygularla ilgili şarkılara daha çok ilgi duyduğunu göstermektedir. Pepe çizgi dizisi okul öncesi çocuklar için anlaşılır, eğlendirici, Türk halk oyunları ve Türk halk müziği açısından öğretici modele sahip karakterdir.

Pepe çizgi filmlerini izledikten sonra konsepti kavrayan çocuklar müziğin bir hikâyeyi ne kadar güçlü bir şekilde anlatabildiğine, duygu ve hisleri nasıl canlandırdığına tanık olurlar. Çizgi filmlerde kullanılan Türk müziği ezgileri çocukların mevcut olanı kavrama yeteneklerini arttırmaya yaramaktadır. Pepe çizgi filmlerinde çocukları yerel halk müziklerine alıştırmak için görsel kaynaklarda kullanılmaktadır. Halk oyunlarında yöresel kıyafetler kullanılması, Hüdayda'da yağlı güreş gösterisi yapılması vb. Pepe çizgi filmleri, çocuklara neyi ve neden icra ettiklerini anlamadan Türkü söylemeyi öğretmekte ve kişiliklerini oluşturmalarına yardımcı olmaktadır.

Davranışlar genellikle başkalarını model alma yoluyla edinilir. Pepe izleyen çocuklar pepenin davranışlarını model alarak halk oyunları oynamaya ya da taklit etmeye çalışır. Bu da çocuğun ileride bir halk oyunları kursuna olan ilgisinin daha da artmasına ya da çocuğun okul korosunda şarkı ya da türkü söyleme isteğinin daha fazla olmasına yardımcı olacaktır.

Çocuklar, bu bağlamda kendilerine bir rol model arayışını Pepe'de uygular ve davranışlarını bu model üzerine inşa eder. Okul öncesi çocuğun davranışı bu modele göre bütünleşir ve sonuç olarak karşılıklı belirlenircilik yaşanmış olur. Çocuklar rol model aldıkları Pepe ile sembolik figürleri ya da sözlü/ezgili sözlü talimatları akılda tutma, motivasyon ve dikkat unsurlarıyla almış olur. Çocuk aynı ezgiyi başka bir ortamda duyduğu zaman akılda tutma sayesinde zihnindeki davranışı hatırlar ve tekrarlar.

Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı bağlamında çizgi filmlerdeki ünlü figürlere dayalı modellerin öğrenenlerin öğrenme çıktılarını birçok yönden etkileyebileceği çıkarımı yapılabilir. Dolayısıyla film ve çizgi filmlerdeki tüm sanal karakterlerin çocukların ve bebeklerin bu anlamdaki davranışları üzerinde uzun süreli etkileri olabilir (Şeker ve Balcı, 2013: 245).

Pepe çizgi dizilerinde yayınlanan Türküler ve Türk halk oyunları örnekleri şu şekildedir;

Van yöresine ait olan *Toyçular* türküsü söylenirken yörede bu türkü eşliğinde oynanan halk oyunu figürleri Şila ve Bebe karakterleri tarafından oynanmaktadır.

Resim 1. Horon Tepen Pepe. ³

Rize ili Çayeli ilçesine ait olan “Çay elinden Öteye” adlı türküde Pepe, Pepe’nin dedesi, bebe, Şıla ve Zeze ile birlikte yöreye ait halk oyunu olan “horon” ile türküyü eşlik etmektedirler.

Artvin Yöresine ait Ata Bar enstrümantal ezgisinin sözlü olarak söylendiği bölümde Pepe, Keke, Bibi, Şıla, Bebe ve Zeze yöresel halk oyunları kıyafeti ile halk oyunları oynayarak eşlik etmektedir. Ankara yöresine ait olan *Hüdayda* ya da diğer adıyla *Fidayda* türküsünün söylendiği bölümde, Pepe ve Bibi geleneksel bir Türk sporu olan Yağlı Güreş oynamaktadır. Pepe’nin dedesi oyun esnasında “Cazgır” olarak görev yapmaktadır.

Ortaanadolu yöresine ait *Odana Serdim Halı* ya da diğer adıyla *Susadım su isterim* türküsünün söylendiği bölümde yöresel kıyafetle halk oyunları gösterisi yapılmaktadır.

Trabzon yöresine ait olan *Kolbastı* ya da yöredeki diğer adları olan *Hop-Tek* veya *Foroz* kesmesi oyun müziği –Türkünün varyantları “*Yaylanın Çimenine*” adlı Türkü ve Giresun yöresinde söylenen “*Dere boyu kavaklar*” adlı türkülerdir- eşliğinde Pepe ve Dedesi balık tutmaktadırlar.

Cemil Türkarman’a ait “*Ilgaz Anadolu’nun*” adlı türkü formunda beste Pepe ve arkadaşlarının eşliğinde vatan sevgisinin işlendiği bir bölümde seslendirilmiştir.

Bugüne kadar Pepe’de; Teke Zortlatması, Trakya Karşılması, Hüdayda, Çayelinden Öteye, Kolbastı (Dereboyu kavaklar), Le Hanım Ha Hanım Ey (halay), Silifke’nin Yoğurdu, Toycular, Erik Dalı Gevrektir, Atabarı, Susadım Su İsterim, Harmandalı Zeybeği, Çayda Çıra Yanıyor, Cemilemin Gezdiği Dağlar Meşeli ve Ilgaz Anadolu’nun adlı türküler seslendirilmiştir.

Bu türkülere Horon teperek, Harmandalı Zeybeği oynayarak, Trakya karşılması, Çiftetelli, Çayda çıra oyunlarına eşlik ederek tüm yörelere ait halk oyunları örnekleri sergilenmektedir. Halk

³ <https://www.youtube.com/watch?v=9qd0ML1L2rg&t=118s>

oyunları içerikli türkülerde yöreye ait geleneksel halk oyunları kostümlerinin gösterimine özen gösterilmiştir.

Türkülerin tamamı “dış ses” dediğimiz başka bir sanatçı tarafından seslendirilmekte, Pepe, aile fertleri ve arkadaşları türkülerini halk oyunları ile eşlik etmektedir.

SONUÇ

Müzik, günümüzde hikâyeler anlatmaktan veya duygusal bir görüngü sağlamaktan daha fazlasını yapmaktadır. Popüler şarkılar, özellikle de olay örgüsünün bir parçası olarak icra edildiklerinde, birçok çizgi filmin öyküsünde önemli bir unsur olarak yer alır. Ve elbette, yetmiş beş yıl kadar önce Scott Bradley ve Carl Stalling tarafından çizilen çizgi film müziğinin yol haritasını da göz ardı edemeyiz. Zaman, çizgi film müziğinin etkisini azaltmadı veya işlevini değiştirmede; tam tersine, Pepe tarzı çizgi filmler için hem motivasyon hem de eşlik etme işlevi gördü. Modern çizgi filmler, bir asırlık çizgi film müziği tarihinin daha iyi bir bölümünü kendi esprilerini çok daha komik hale getirmek için bir şablon olarak kullanabilme gibi büyük bir avantaja sahiptir.

Günümüzde animasyon endüstrisinde hızlı bir gelişme ve değişim mevcuttur. Çizgi film kanallarında devlet ve özel televizyon kanalları ile birlikte önemli derecede artış söz konusudur. Bunların yanı sıra “Düşyeri” gibi bazı özel firmaların, artması ile birlikte piyasadaki rekabet oldukça artmış durumdadır. Animasyon endüstrisine hızlı bir bakışta bile, çok şeyin değiştiğini görebiliriz. Büyük Hollywood şirketleri tarafından veya onlar için işletilen animasyon birimlerinin ölümüyle birlikte, güç; çocukların televizyon programlarına yönelik görünüşte doyumsuz talebi karşılayabilecek bağımsız animasyon stüdyolarına kaymıştır.

Bu çalışma Pepe çizgi filmindeki Türk müzik kültürel öğelerinin bebekler aracılığıyla nasıl kullanıldığını araştırmaktadır. Bu çalışma betimsel tasarımda gözlem analizine dayanmaktadır. Yayınlanmış tüm Pepe çizgi filmlerinde kullanılan türküler ve Türk halk oyunları örnekleri incelenmiştir. Sonuç olarak; Pepe çizgi filmlerinde ana tema okul öncesi çocukların günlük ihtiyaçları ile alakalı olmakla birlikte müzik aracılığıyla ezgiler çocukların hafızasına bilinçaltı yöntemiyle kazınmaktadır. Çocuklar evde bilinçsizce Pepe’de öğrendikleri türkülerini seslendirmekte, ya da ebeveynlerine hadi halay çekelim mi diye çizgi film aracılığıyla öğrendiği müzikal fonksiyonları evde sergilemektedir. Okul öncesi çocuklarının belki de ebeveynlerinin bile

bilmediği ya da hiç duymadığı türkûleri evde seslendiriyor olması, ayrıca halk oyunları konusunda bilgi sahibi olmaya başlaması ve hafızasında kazınması çizgi filmi Türk müzik kültürü açısından ayrı bir öneme konumlandırmaktadır. Geleneksel Türk aile yapısında büyüklere saygı, yaşlılarına sevgi en temel özelliklerden bir tanesidir. Pepe çizgi dizileri Türk milli hassasiyetleri ve kültürleşme açısından özellikle Anadolu'daki giyim/kuşam, çocuk oyunları ve mutfak kültürü açısından oldukça eğitici. Müzik eğitim amaçlı değil, Türk müzik kültürünün hafızaya kazınması ve çocuklara aktarımı açısından kullanılmaktadır. Bu bağlamda Pepe Türk kültürel değerlerine uygun çizgi filmlerden bir tanesidir. Pepe, çizgi film müziğinin kültürel anlamları nasıl somutlaştırılabileceğine özel bir vurgu yaparak, müziğin animasyonlu çizgi filmlerdeki rolünün kapsamlı bir araştırmasına olanak sağlamıştır.

Ebeveynler, erken yaşlardan itibaren, çocukların parmaklarını prize sokmalarına, keskin nesnelere oynamalarına, sıcak bir ütüye dokunmalarına tehlikelerden korumak adına izin vermez. Oysa, neden onları gizli tehlikeden, çizgi filmlerin çocuklarımızın gelişimini en iyi şekilde etkilemeyen olumsuz etkisinden korumuyoruz? Genel olarak çizgi film izlemeyi yasaklamak pek işe yaramaz, ancak çizgi film seçimine doğru bir şekilde yaklaşabilirsiniz, bu da gelişimi doğru şekilde etkileyecektir. Çocuğun yaşına göre hareket edilmelidir. Genel olarak, iki yaşından küçük bebekler, ebeveynleri nasıl çalıştığını gösterene kadar televizyona ilgi duymazlar. Anlamlı ve daha sakın bir bölüm ve müzik dizisine sahip çizgi filmlerin seçilmesi en doğru karar olacaktır. Çizgi film izlemek, zaman kazanmak ve çocuktan uzaklaşmak için iyi bir yoldur, ancak bunun, büyüyen bir insanı entelektüel olarak yozlaştırmanın bir yolu olabileceğini unutmamalıyız.

KAYNAKLAR

- Akça, R., P. ve Baran, G. (2018) Çizgi Filmlerin Türk Kültürüne Ait Özellikler Açısından İncelenmesi: "Pepee Örneği" Yalova Sosyal Bilimler Dergisi • Yıl: 8 • Sayı: 17 ss. 215-224.
- Aytolun, Z. (2011) Türkiye'de çizgi film yapabilme ihtimalini sevdim' PEPEE! <http://iyiturks.blogspot.com/2011/08/turkiyede-cizgi-film-yapabilme.html>. Erişim tarihi: 09.11.2021.
- Beckerman, H. (2003) Animation, The Whole Story. Published by Allworth Press, an imprint of Skyhorse Publishing, Inc.

- Cengiz, Ö., Küsmüş, G. İ. ve Ramazan, M. O. (2020) TRT Çocuk Kanalında Yayınlanan Çizgi Filmlerin Gelişim Alanlarına Göre Değerlendirilmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(2): 271-287.
- Çelenk, E. (1995) Televizyonda Gösterilen Çizgi Filmlerin İlkokul Çağı Çocukları Üzerindeki Etkileri. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Chabashvili, E. ve Virsaladze, M. (2019) Classical Music in Cartoons as Education Source. Musichildren Proceedings of the 1st International Conference Music for and by children, p.168-177.
- Fidan, S. (2018) Çizgi Dizilerde Geleneksel Müzik Kullanımına Uygulamalı Halk Bilimi Penceresinden Bir Bakış. AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi Cilt: 6 Sayı: 15 s. 974- 984.
- Finger, F. (2019) The role of musical resources in childhood social construction. Musichildren Proceedings of the 1st International Conference Music for and by children, p. 79-87.
- Goldmark, D. (2005) Music And The Holywood Cartoon. University Of California Press Berkeley Los Angeles · London.
- Samur, A. Ö. ve Diğ. (2014) Pepe Çizgi Filminin Ebeveyn Öğretmen ve Çocuk Gözüyle Değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt/Volume: 11 Sayı/Issue: 26, s. 151-166.
- Strauss, N. (2002) Tunes for Toons: A Cartoon Music Primer. Published by A Cappella Books an imprint of Chicago Review Press.
- Şeker, N. T. ve Balcı, E. V. (2013) Yeni Türk Çocuk Dizi Fenomeni “Pepee” Çizgi Dizisinin Alımlama Analizi. Türkiyat Araştırmaları Dergisi s. 243- 265.
- Türkmen, N. (2012) Çizgi Filmlerin Kültür Aktarımındaki Rolü Ve Pepe. CÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2012, Cilt: 36, Sayı: 2 s. 139-158.
- Url-1 [https://www.ih.com.tr/istanbul-haberleri/yerli-yapim-cizgi-filmler-23-ulkede-yayinlaniyor-1004019/](https://www.iha.com.tr/istanbul-haberleri/yerli-yapim-cizgi-filmler-23-ulkede-yayinlaniyor-1004019/) Erişim tarihi: 17.11.2021
- Url- 2 <https://www.milliyet.com.tr/gundem/azeri-cocuklari-pepe-yle-buyuyor-2074406> Erişim tarihi: 30.10.2021
- Url- 3 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Pepee#> Erişim tarihi: 07.11.2021.